

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Disputationes|| ROBERTI BELLAR-||MINI E SOCIETATE
IESV,|| DE CONTROVERSIIS CHRISTIANAE|| FIDEI,
ADVERSVS HVIVS TEM-||poris Hæreticos,||**

Tribus Tomis comprehensæ.||

DE CONCILIIS, ET|| ECCLESIA MILITANTE,|| QVATVOR LIRBRIS||
COMPREHNSA.||

Bellarmino, Roberto Francesco Romolo <Heiliger>

Ingolstadii, [1599]

VD16 B 1607

VII. De prædestinatis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53873](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53873)

SECUNDO obiiciunt, quia Augustinus libro contra Donatistas, post collationem, cap. 20. dicit: *Neque enim à populo Dei separamus, quos vel degradando, vel excommunicando ad humiliorem penitendo locum redigimus.*

RESPONDEO, suspicor locum esse corruptum, & legendum esse: Neque enim à populo Dei non separamus. Nam statim sequitur: *Et ubi hoc facere, pacis & tranquillitatis Ecclesia grata non permittitur, non tamen id Ecclesiam negligimus, sed toleramus quia nolumus, ut pernamus quò volumus, stantes cautela precepti Dominici, cum soluerimus ante tempus colligere zizania, simul erant & triticum.* Quòd si locus hic non sit corruptus, responderi potest, per populum Dei hoc loco non intelligi iam Ecclesiam militantem, sed absolutè numerum omnium saluandorum; siue sint in Ecclesia, siue esse possint. Non enim per excommunicationem intendunt Pastores separare homines à numero saluandorum, sed potius ea correptione iuuare eorum salutem.

TERTIO, excommunicatio est medicina quædam spiritalis, instituta in utilitatem eorum, qui excommunicati. Vnde Apostolus 2. Thess. ult. ait: *Quòd si quis non obedit verbo nostro per epistolam, hunc notate, & ne cõmisceaminius illo, ut confundatur, & nolite quasi inimicum existimare, sed corripite, ut fratrem.*

RESPONDEO, excommunicatio etiam si abscindit hominem ab Ecclesia, tamen non aufert potentiam, ut non possit iterum inseri in Ecclesiam is, qui præcisus est, si pœnitentiam agere velit. Idcirco Ecclesia per excommunicationem separat quosdam à suo corpore, sed in utilitatem eorum, qui cupit eos illa confusione humiliari, & humiliatos iterum in suum corpus recipere.

CAPVT VII.

De prædestinatis.

AM VERO, quòd non soli prædestinati, sed etiam reprobis ad Ecclesiam pertinere possint, contra VViclefsum, & Hufum, & Calvinum, probatur primo ex parabolis Domini apertissimis. Comparat

erunt enim Ecclesia Matt. 3. *areæ: Permundabit, inquit, aream suam, & congregabit triticum in horreum suum, paleas autem comburet igni inextinguibili.* Certè nomine areæ non potest intelligi, nisi Ecclesia, in qua tamen inveniuntur paleæ, quæ si comburentur igni inextinguibili, certè non significant electos. I T E M Matth. 13. comparatur *sagenæ missæ in mare*, ex omni genere piscium congreganti, quorum tandem aliqui mittuntur in caminum ignis, qui certè nõ erant de prædestinatis.

Item Matth. 22. comparatur conuiuio nuptiali, ad quod intrauerunt boni & mali, & postea mali non habentes vestem nuptialem, proiiciuntur in tenebras exteriores, & ideo concludit Dominus: *Multi sunt vocati, pauci electi; id est, multi sunt in Ecclesia, quæ est euocatio quædam, siue cœtus vocatorum, qui tamen non sunt de electis.* I T E M Matth. 25. comparatur *decem virginibus*, quarum quinque prudentes intrabunt in die iudicij cum sponso ad nuptias, quinque fatuæ excludentur. Et ibidem comparatur ouili, in quo sunt oues & hædi; & illæ, Domino ipso explicante, significant electos, isti reprobos. *Primæ ad Cor. 5. Paulus iuber expelli de Ecclesia incestuosum; & tamen non poterat illum facere reprobum ex prædestinato, immò nec volebat; nam eiecit illum, ut humiliatus rediret, & saluus fieret in die Domini, ut ibidem dicitur.* I T E M 2. Timoth. 2. *In magna autem domo sunt vasa aurea, & argentea, & lignea, & fictilia, quædam in gloriam, & quædam in contumeliam.* Nec dubium esse videtur, quin vasa in gloriam sint electi; vasa in contumeliam reprobi, etiamsi in eadem domo sint.

Confirmatur hoc idem ex C Y P R I A N O libro 3. epist. 3. & libro 4. epistol. 2. qui apertissimè docet, in eadem Ecclesia esse triticum, & zizania, & vasa aurea, & lignea, cum certum sit, zizania comburenda, & lignea vasa esse in contumeliam. Item ex A V G V S T I N O, qui tract. 45. in Ioannem: *Secundum præscientiam, inquit, & prædestinationem, quàm multa oues foris, quàm multi lupi intus? Vbi prædestinatos multos dicit esse extra Ecclesiam, & reprobos multos intra Ecclesiam. quod idem repetit libro 2. contra Cresconium, cap. 34.*

2. ACCEDANT præterea exempla Pauli & Iudæ. Nam annes Huls dicebat, Paulum semper fuisse de Ecclesia, nunquam fuisse de Ecclesia. Ipse autem Paulus 1. Tim. 1. Galat. 1. & 1. Cor. 15. affirmat, se persequutum esse Ecclesiam Dei, & idem de eo affirmat Lucas Actor. 9. Quæro igitur, illa Ecclesia, quam Paulus persequatur, erat vera Dei Ecclesia, vel non: si vera, igitur Paulus aliquando non fuit membrum veræ Ecclesiæ. quomodo enim erat de illa Ecclesia, quam totis viribus oppugnabat? si non erat illa vera Ecclesia, ergo mentiuntur Paulus & Lucas, cum eam absolute Dei Ecclesiam vocant.

Quare beatus AUGUSTINVS serm. 1. de conversione sancti Pauli, rectè docet, Paulum, licet prædestinatum, præfuisse lupum, deinde ouem. Et CHRYSOSTOMVS hom. 6. in secundam ad Timotheum, dicit, Paulum fuisse vas fictile, sed esse versum in aureum; & Iudam fuisse vas aureum, sed conuersum in fictile. Porro Iudas reprobus erat, ut patet ex Actis Apostolorum primo; & tamen de vera Ecclesia aliquando fuit; nam, ut dicitur ibidem, fuit Apostolus ex duodecim, & Episcopus vocatus à Dauid Propheta, Psal. 135. quæ non possunt esse vera, nisi aliquando de Ecclesia fuerint. Vnde Augustinus in Psal. 3. dicit, Iudam filium Christi fuisse, & tamen persequutum esse patrem suum, quomodo Absalon persequatur Dauidem. Et libro de vnitate Ecclesiæ capite 13. dicit, Iudam in Ecclesia fuisse, in qua erant ceteri Apostoli.

3. ACCEDAT quoque ratio; nam si sola prædestinatio facit hominem esse de Ecclesia, sequitur Turcas, Iudæos, hæreticos, & quoslibet impios, si prædestinati sint, nunc esse de Ecclesia, & vna membra Christi; & contra, quoslibet sanctos & pios baptizatos, si non sint prædestinati, non esse de Ecclesia, nec de corpore Christi: at utrumq; est falsissimum contra expressas Scripturas. Nam quod non baptizati hæretici non sint de Ecclesia, supra ostendimus: quod autem impij non sint vna membra, dicitur Rom. 8. Qui Spiritum Christi non habet, hic non est eius, nimirum vium membrum. Quod autem impij non habeant Spiritum Christi, sed spiritum Diaboli, patet ex operibus eorum. Non enim sunt casti, casti, &c. quæ sunt opera spiritus; sed sunt adulteri

homicidæ, blasphemi, &c. quæ sunt opera carnis, ad Gal. 6. E contrario autem, quod omnes pij baptizati sint membra Christi, habetur 1. Cor. 12. *Omnes nos uno spiritu in unum corpus baptizati sumus.* Et Gal. 3. *Omnes enim filij Dei estis per fidem in Christo Iesu; quicumque enim in Christo baptizati estis, Christum induistis.* Et tamen non est credibile omnes Corinthios & Galatas fuisse prædestinatos.

Denique AUGUSTINVS in epistola ad Dardanum: *In compagem, inquit, Christi, tanquam in viuam structuram templi Dei, quæ est Ecclesia, nati homines, non ex operibus iustitiæ, quæ fecerunt, sed renascendo per gratiam transferuntur, tanquam demissa ruina ad edificiij firmamentum.* Et libro 2. contra Grelconium, cap. 21. ostendens impios non pertinere ad membra viuæ Christi: *Absit, inquit, ut intrare possint limites horti conclusi, cuius ille custos est, qui nõ potest falli: qui tamen si consentitur, et corriguntur, tunc intrat, tunc mundantur, tunc in arboribus horti conclusi, tunc in membris vnica columba numerantur.*

Probatur VLTIMO ex incommodis; nam si soli prædestinati essent de Ecclesia, omnia essent incerta. nam nemo tunc cognosceret fratres suos, & nec pastores cognoscerent oues suas, nec ab illis cognoscerentur; cum nemo sciat qui sint prædestinati: & præterea nemo sciret, quæ sint veræ Scripturæ, quæ vera Sacramenta, quæ vera fides, &c. omnia enim pendent ex testimonio veræ Ecclesiæ.

At contra obiiciunt, PRIMO illud Cantic. 4. *Hortus conclusus, fons signatus, puteus aqua viuæ, &c.* quæ sine dubio dicuntur de Ecclesia; & tamen exponit Augustinus illa omnia de solis electis, lib. 5. de Baptismo, cap. 27.

Respondeo PRIMO, sæpe Scripturam per figuram intellectiõnis attribuere aliquid toti, quod solum conuenit parti. sicut Matth. 27. dicuntur latrones, qui erant cum Domino crucifixi, blasphemasse contra eum, cum tamen constet ex Luc. 23. vnum tantum eorum blasphemasse. & Philip. 2. *Omnes quæ sua sunt quarunt.* Et tamen tales non erant permulti sancti, qui tunc viuebant, & præcipuè Philippenses. SECVNDO dico, quæ dicuntur in Canticis de sponsa, non necessariò intelligenda esse de Ecclesia. quidam enim ea intelligunt de Ecclesia, quidam de B. Virgine, quidam de qua-

libet anima perfecta, quod probabilius videtur. nam cap. 6 dicitur: Sexaginta sunt reginae, & octoginta concubinae, & adolescentularum non est numerus. Una est columba mea, perfecta mea, una est matri sua, electa genitrici sua. Quo loco per vnicam illam sponsam intelligas Ecclesiam, quid intelliges per reginas, concubinas, & adolescentulas, quas omnes fouet sponsus & diligit: igitur per matrem intelligitur Ecclesia, per reginas, concubinas, & adolescentulas intelliguntur animæ imperfectiores, fideles tamen & bonæ. Dicitur enim cap. 1. Propterea adolescentula dilexerunt te. at per vnicam, perfectam, sponsam, & columbam intelligitur anima perfecta. Sic etiam in eo quod dicitur cap. 2. Sicut lilius inter spinas, sic amica mea inter filias. Si per amicam intelligas Ecclesiam, quid intelliges per ceteras filias? num conuersionem infidelium? absit. loquitur igitur de anima perfecta, quæ inter multas peccatrices in eodem horto Ecclesie commoratur. Augustinus epist. 48. Dicuntur, inquit, spinæ propter malignitatem morum; dicuntur filia, propter communionem Sacramentorum.

- » Argumentum SECVNDVM. Arca Noë figura fuit Ecclesie, vt Augustinus docet lib. 5. de Baptismo, cap. vlt. ar. in Arca non fuerunt nisi qui saluandi erant ex aquis; ergo in Ecclesia non sunt nisi prædestinati.

RESPONDEO, similitudines non in omnibus conueniunt, alioqui omnis baptizatus esset etiam prædestinatus, quod I. Petri 3. comparatur Baptismus cum Arca Noë. & non solum boni, sed etiam mali saluarentur, quia in Arca saluati sunt animalia munda, & immunda. in eo igitur Arca conuenit cum Ecclesia, quod sicut extra Arcam nemo saluatus fuit, ita nec extra Ecclesiam, vt Augustinus loco notato, Ciprianus libro de vnitae Ecclesie, & Hieronymus in epistola ad Damasum, de tribus hypostasibus, docent. nec est quærenda alia similitudo.

- » Argumentum TERTIVM. Christus uon est caput, & si eius Ecclesie, quam saluabit, & quam exhibebit sibi die iudicij gloriosam, non habentem maculam, aut rugam, vt dicitur Ephes. 5. at soli prædestinati erunt salui, & gloriosi; igitur soli prædestinati ad Ecclesiam Christi pertinent.

RESPONDEO

RESPONDEO, cum dicitur, Christus non est caput, nisi eius Ecclesie, quam saluabit. illud; *Eius Ecclesia*, potest significare, eius partis Ecclesie, quam saluabit, & tunc propositio est falsa. nam est caput totius corporis sui, licet quaedam membra desitura sint esse membra, & in æternum peritura. Potest etiam significare illud; *Eius Ecclesia*, totam Ecclesiam, ut distinguitur ab aliis congregationibus infidelium, & tunc propositio est vera, sed cõsequentia est mala. Quamuis enim aliqua membra huius Ecclesie non saluentur, non propterea sequitur, Christum non saluare Ecclesiam suam, cuius est caput.

Argumentum QUARTVM. Corpus mysticum simile est corpori vero, sed totum corpus Christi verum cum omnibus suis partibus saluum, & gloriosum est; igitur etiam corpus mysticum in omnibus suis membris & partibus saluari debet.

RESPONDEO primò, similitudines non in omnibus conuenire. Secundò, sicut corpus Christi verum, saluum est & gloriosum, quoad omnes partes formales, non tamen quoad omnes materiales: fluebant enim & mutabantur in Christo partes materiales, ut in nobis fieri videmus: ita etiam corpus mysticum saluum futurum est, quoad omnes partes formales, quæ sunt Apostoli, Prophetæ, Pastores, Doctores, &c. ex omni enim genere hominum aliqui saluantur, non tamen quoad omnes partes materiales, quæ sunt homines singulares.

Argumentum QVINTVM. Ecclesia est vnum ouile, Ioan. 10. at oues non sunt nisi prædestinati, ut Augustinus docet tractatu 45. in Ioannem; igitur soli prædestinati sunt de Ecclesia.

RESPONDEO, nomen ouis in Scripturis interdum significare solos prædestinatos, ut Matth. 25. vbi separantur oues ab hædis, & Ioann. 10. *Oues mea Vocem meam audiunt.* Interdum tamẽ significare omnes in genere tam bonos, quàm malos, qui sunt in Ecclesia, ut Ioann. vlt. *Pasce oues meas.* Et Psalm. 73. *Iratus est furor tuus super oues pascua tua.* Et Ezech. 34. describuntur oues Dei, aliæ pingues, aliæ macilentæ, aliæ sanæ, aliæ ægrotæ, &c. & quidem secundum hanc significationem argumentum non habet vllam vim. A T

secundum priorem respondemus, in ouili nō esse solas oues, sed etiam hēdos, vt patet Matth. 25. vbi separantur oues ab hēdis, cū antea simul fuissent in eodem ouili. Quile autē dicitur, & si non solas oues contineat, à meliore parte. Quē admodum Roma dicitur ciuitas, licet etiam multos non oues complectatur.

» Argumentum SEXTVM Ioan. 10. *Alias oues habeo quas non sunt ex hoc ouili.* Et Ioann. 11. *Iesus moriturus erat pro gente, & non solum pro gente, sed etiam vt filios Dei, qui erant dispersi, congregaret in vnum.* In quibus locis prædestinati dicuntur oues, & Filij Dei, etiam cū in erroribus gentilitatis versarentur. quare prædestinati semper sunt de Ecclesia. Item 2. Tim. 2. *Firmum Dei fundamentum stat habens signaculū hoc, nouit Dominus, qui sunt eius.* Et 1. Ioan. 2. *Ex nobis exierunt, sed non erant ex nobis; nam si fuissent nobis, mansissent vti que nobiscum.* Igitur etiam antequam exirent, non erant ex nobis, sed videbantur esse. Et confirmatur ex Augustino libro de corrept. & gratia, cap. 9. vbi citans loca citata, sic ait: *Quidam, inquit, Filij Dei, proprie susceptam vel temporaliter gratiam, dicuntur à nobis, nec sunt tamen Deo.* Et infra: *Ex nobis, inquit, exierunt, sed non erant ex nobis, hoc est, & quando videbantur in nobis, non erant nobis. Item, non erant filij, etiam quando videbantur in professione, & nomine filiorum.* Et infra: *Quia ergo non habuerunt perseuerantiam, sicut non verè discipuli Christi, si non verè Filij Dei fuerunt, etiam quando esse videbantur, & ita vocabantur.* Præterea lib. 3. doctrin. Christ. cap. 32. arguens Ticonium, qui vocauerat corpus Domini mysticum, id est, Ecclesiam, corpus bipertitum: *Non ita, inquit, debuit appellari, non enim reuera Domini corpus est, quod cum illo non erit in æternum.*

RESPONDEO, notandas esse pro explicatione horum locorum duas distinctiones. PRIMA est, hominem posse dici Christi ouem, filium, membrum, duobus modis; vno modo secundum prædestinationem; altero modo secundum præsentem iustitiam. Hæc distinctio habetur apud Paulum, nam Roman. 8. dicit: *Qui Spiritum Christi non habet, hic non est eius.* Et tamen 2. Tim. 2. dicit de prædestinatis: *Nouit Dominus qui sunt eius.* Itaque vnus, & idem potest esse Christi mem-

membrum, & non esse. Erit enim eius, si sit prædestinatus, & non erit eius, si interim spiritum eius non habeat. Idem docet AUGUSTINVS 4. lib. de Baptismo, cap. 3. Secundum præscientiam, inquit, multi etiam qui aperte foris sunt, & hæretici appellantur, multis & bonis Catholicis meliores sunt. Et tractat. 45. in Ioan. Secundum præscientiam, inquit, & prædestinationem quàm multæ oues foris? quàm multi lupi intus? Similia vide de bono persever. cap. 8. & de correptione & gratia, cap. 9.

Interest autem inter hæc, quod qui sunt oues, aut filij, aut membra, solum secundum prædestinationem, non sunt actu, sed solum potentia tales. Prædestinatio enim nihil ponit in homine, sed est actus in ipso Deo manens: atqui sunt tales secundum præsentem iustitiam, sunt actu & simpliciter tales, quia in se reuera habent id, unde tales appellantur, id quod aperte docet Augustinus tract. 45. in Ioan. Quid est, inquit, quod dixi, quàm multæ oues foris? quàm multi luxuriantur casti futuri? quàm multi blasphemant Christum, credituri in Christum? & hi oues sunt. Veruntamen modo alienam vocem audiunt, alienos sequuntur. Item quàm multi intus laudant, blasphematuri? casti sunt, fornicaturi? stant, casuri? & nõ sunt oues; de prædestinatis enim loquimur. Hæc ille. Vbi vide, quomodo dicat, in futuro, luxuriantur, casti futuri, &c. nam eodem modo potest dici, foris sunt, intus futuri. & ex hac distinctione satis fit illis locis Scripturæ adductis. Dicuntur enim ibi oues, & filij Dei quidam, qui adhuc non erant in Ecclesia, quia tales erant secundum prædestinationem, & in potentia, non autem actu & simpliciter.

Pari ratione, cum dicitur 2. Tim. 2. Novit Dominus, qui sunt eius, sermo est de illis, qui sunt eius per prædestinationem, non autem de tota Ecclesia; nam ibidem subiungit: In magna autem domo sunt vasa aurea, & argentea, & lignea, & fictilia. Et similiter dicuntur reprobi, qui exierunt de Ecclesia, non fuisse ex nobis, quia non fuerunt ex nobis secundum prædestinationem, licet fuerint secundum Sacramentorum cõmunionem. Quomodo etiam intelligi debet, quod ait Auctor operis imperfecti in Matthæum hom. 20. vbi dicit, eum, qui ab Ecclesia cadit, nunquam fuisse Christianum; intelligit enim secundum prædestinationem.

ALTERA distinctio est, posse aliquē dici verè Filium Dei, aut membrum corporis Christi duobus modis; vno modo veritate essentiæ, siue formæ; altero modo veritate finis, vel, vt alij dicunt, veritate permanentiæ. Veritate essentiæ, est Filius Dei, qui habet caritatem. 1. Ioan. 4. *Omnis qui diligit, a Deo natus est.* Et similiter veritate essentiæ est membrum Christi, qui de eodem spiritu vivit. 1. Cor. 12. *In vno spiritu omnes vos in vnum corpus baptizati estis.* At veritate finis dicitur Filius Dei, qui assequetur hæreditatem; & qui non assequetur, videtur filius, sed non est. finis enim filiationis est hæreditas. *quod se filius, & hæres per Deum,* Galat. 4. sic etiam veritate finis est membrum, qui saluabitur; nam ad hoc venit sibi Christus Ecclesiam, tanquam corpus capiti, vt eam saluaret, vt dicitur Ephes. 4. Itaq; qui est in gratia, & tamen non est prædestinatus, est verè filius, & membrum veritatis essentiæ; & non est verè filius, nec membrum veritatis finis. Et contrà, qui non est in gratia, & tamen est prædestinatus non est verè filius, nec membrum veritatis essentiæ, & tamen est verè vtrumq; veritate finis. De prima veritate intelligitur illud: *Qui seruat Verbum eius, Verè in hoc caritas Dei perfecta est.* 1. Ioan. 2. de secunda intelligitur illud Ioan. 8. *Si manseritis in sermone meo, Verè discipuli mei eritis.*

Quibus notatis, facillè intelligentur loca Augustini, vbi dicit, iustos non prædestinatos non esse verè filios, nec membra. Loquitur enim de veritate finis, non de veritate essentiæ. nam ipse in iisdem locis se explicat. Libro de corrept. & gratia, cap. 9. postquam dixerat probos non prædestinatos non esse verè filios, subiungit: *Non quia iustitiam simulauerunt, sed quia in ea non permanserunt.* Et li. 3. doctrinæ Christianæ, cap. 32. reddens rationem cur dixerit, non verè pertinere ad corpus Christi eos, qui cum illo non erunt in æternū: *Nam, inquit, in vno sunt, non tamen semper in vno erunt, ipse est quippe ille seruus commemoratus in Euangelio, cuius Dominus cum venerit, diuidet eum, & partem eius cum hypocritis ponet.*

